

Menukaart PO

Schrijver:

Een schrijversbezoek op de basisschool kan zoveel meer zijn dan voorlezen en een vragenronde! In deze persoonlijke Menukaart vindt u het aanbod van de schrijver of illustrator van uw keuze.

Goed om te weten: verschillende Menukaart-onderdelen kunnen ook gecombineerd worden, zoals een voorleesmoment in combinatie met een workshop. Laat u inspireren en organiseer zo een onvergetelijk bezoek.

Neem voor het boeken van een bezoek of meer informatie contact op met De Schrijverscentrale via jeugd@deschrijverscentrale.nl of 020 820 26 55.

Voorleesmoment in de klas

Voorgelezen worden uit de mooiste boeken door de schrijver of illustrator zelf.

Doelgroep themaprogramma

Voor groep

t/m groep

Groeps grootte

Groep tot 35 kinderen

36 - 60 kinderen

Meer dan 60 kinderen

Ook mogelijk als online bezoek

Omschrijving

Schrijver of illustrator op bezoek in de klas

Een schrijver of illustrator komt in de klas om te vertellen en vragen te beantwoorden.

Doelgroep themaprogramma

Voor groep

t/m groep

Groepsgrootte

Groep tot 35 kinderen

36 - 60 kinderen

Meer dan 60 kinderen

Ook mogelijk als online bezoek

Omschrijving

Themabezoek in de klas

Sluit aan bij een thema waar de klas op dat moment mee bezig is.

Doelgroep themaprogramma

Voor groep

t/m groep

Groepsgrootte

Groep tot 35 kinderen

36 – 60 kinderen

Meer dan 60 kinderen

Ook mogelijk als online bezoek

Thema's

Omschrijving

Speciale (muzikale) voorstelling

Een voorstelling over een boek door de schrijver of illustrator, bijvoorbeeld met een muzikant.

Doelgroep themaprogramma

Voor groep

t/m groep

Groepsgrootte

Groep tot 35 kinderen

36 - 60 kinderen

Meer dan 60 kinderen

Ook mogelijk als online bezoek

Omschrijving

Let op: voor een speciale voorstelling betaalt u meestal hogere kosten. Neem hiervoor contact op met de jeugdafdeling van De Schrijverscentrale.

Leesmotivatie

Een praktische workshop leesmotivatie.
Hoe maak je het leesplezier bij kinderen zo groot mogelijk?

Doelgroep themaprogramma

Leraren

Pabostudenten

Ouders

Groepsgrootte

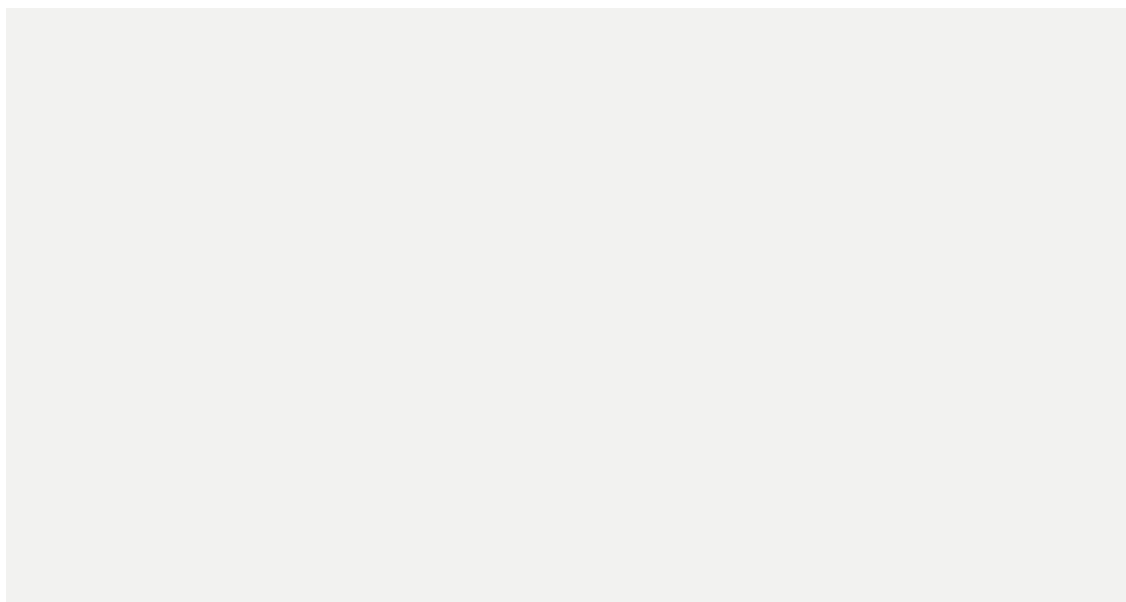
Groep tot 35 personen

36 - 60 personen

Meer dan 60 personen

Ook mogelijk als online bezoek

Omschrijving

De schrijver/illustrator vertelt

Een schrijver of illustrator vertelt over eigen werk en geeft een kijkje achter de schermen.

Doelgroep themaprogramma

Leraren

Pabostudenten

Ouders

Groepsgrootte

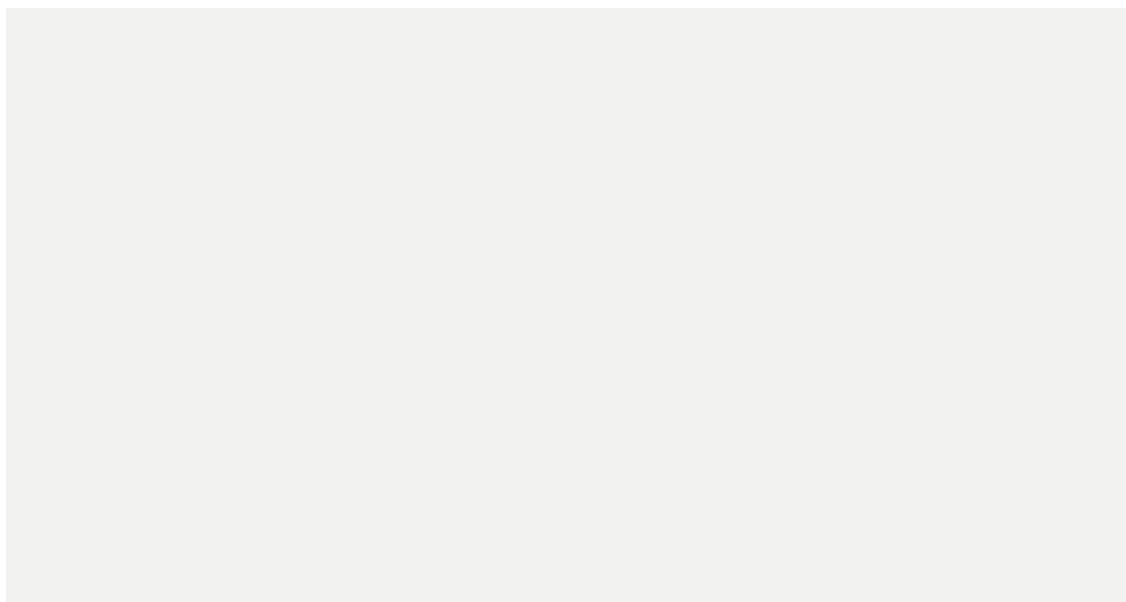
Groep tot 35 personen

36 - 60 personen

Meer dan 60 personen

Ook mogelijk als online bezoek

Omschrijving

Praktisch aan de slag

Tips om zelf aan de slag te gaan. Hoe maak je van elk (voor)leesmoment een succes? Hoe vergroot je het begrip van de tekst?

Doelgroep themaprogramma

Leraren	Pabostudenten	Ouders

Groepsgrootte	
Groep tot 35 personen	
36 - 60 personen	
Meer dan 60 personen	Ook mogelijk als online bezoek

Omschrijving

Opinie is een vrijplaats voor discussie.

Alle stukken zijn op persoonlijke titel. Artikelen tellen maximaal 550 woorden, Lezersreacties maximaal 150. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen te weigeren, te redigeren of in te korten. Bijdragen worden ook via internet, databank of anderszins verspreid. Eventuele auteursrechten blijven berusten bij de schrijver. Inzendingen graag voorzien van naam, adres en telefoonnummer, ook de e-mails.

Redactie Opinie Trouw
Postbus 859, 1000 AW, Amsterdam
t 020-5629444, opinie@trouw.nl

COMMENTAAR

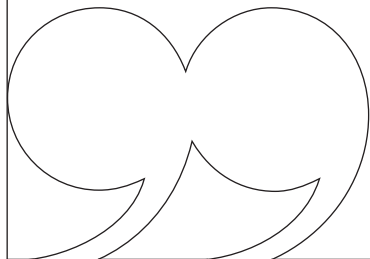
Alle lof voor het feest in Rio

De aanloop naar de Spelen in Rio werd getekend door verontrustende berichten. Het beachvolleybalstadion wankelde vervaarlijk, de speciale metrolijn naar het Olympisch dorp was nog lang niet af, het open zwemwater zou een bacteriële bom zijn. De verwachtingen voor de Spelen in Rio waren op zijn zachtst gezegd niet erg hoog gespannen. Anders gezegd: de teneur van menig reportage was dat een Braziliaanse stad als Rio de Janeiro waarschijnlijk niet in staat zou zijn om zo’n groot evenement vlot en veilig te laten verlopen. In ieder geval lang niet zo goed als steden als Londen, Sydney, Atlanta, Athene of Peking. De weken voor de Spelen werden daarnaast getekend door de kwestie rond de uitsluiting van Russische sporters wegens doping, al was dat niet op het conto van Brazilië te schrijven. En toen barstte op 5 augustus het olympische feest los. Bijna ongemerkt hadden de Brazilianen ondertussen alle logistieke voorbereidingen getroffen en afgerond. De metro reed, het bomvolle beachvolleybalstadion bleef staan. Bij de 10 kilometer zwemmen in open water ging het vooral over de vreugde over twee keer goud voor Nederland, niet meer over smerig water.

Enige ervaring met het managen van mega-evenementen kan Brazilië niet worden ontzegd

Dat de Spelen in Rio zo vlak voor de slotmanifestatie van morgen een geslaagd sportief festijn genoemd kunnen worden, mag eigenlijk geen verrassing zijn. Brazilië heeft nu al weer voor de derde keer in korte tijd met succes een mondiaal evenement georganiseerd, na de Wereldjongerendagen van 2013 en het WK voetbal van 2014. Enige ervaring met het managen van mega-evenementen kan het land dus niet ontzegd worden. Des te vreemder dat er zo weinig vertrouwen was in de daadkracht, het improvisatietalent en het organisatorisch vermogen van deze opkomende economie. En dat terwijl de ontwerpers van de olympische infrastructuur in Rio ook aandacht hebben gehad voor duurzaamheid. Een aantal stadions vindt na de Spelen een nieuwe bestemming. En wat de veiligheid betreft spreekt het incident met de Amerikaanse zwemmers, die hun eigen vandalisme probeerden toe te dekken met een verzonnen beroving, boekdelen. Er is geen reden zo neerbuigend te doen over Brazilië. Twee weken lang zijn deze Spelen een feest geweest voor het publiek. Staaltjes van grote beheersing zoals turnster Sanne Wevers die met haar koelbloedigheid de voor Nederland bijzondere turnmedaille won. De kunst van het verliezen, die de topsporters in alle varianten hebben laten zien. De Spelen in Rio waren de vijftigste. Dat deze jubileumeditie een Zuid-Amerikaanse première was, is geheel verdiend. Lof voor de Brazilianen die er een fantastisch sportief feest van gemaakt hebben.

De mening van de krant, verwoord door leden van de hoofdredactie en senior redacteurs.

Mensen met dyslexie kunnen wél schrijven, al is het niet foutloos

Léon Biezeman
schreef diverse boeken over dyslexie

Bij het lezen van de eerste alinea van het interview met Stephan Enter voel ik een koude rilling over mijn rug lopen: “Ik weet bijvoorbeeld dat er dyslectische schrijvers bestaan; dan doet de redacteur het meeste werk”. (Trouw, 16 augustus) Niet in staat verder te lezen staar ik mij blind op de letters. Dit lijkt over mij te gaan, ik ben schrijver en ik heb dyslexie. De woorden van mijn leraar op de basisschool klinken in gedachten weer hard in mijn oren: “Jij bent dom! Je kunt je naam niet eens fatsoenlijk schrijven”. Verbaasd neem ik mijn eigen reactie waar. Het incident met de leraar is immers al zo’n veertig jaar geleden en in het aantal publicaties doe ik niet onder voor Stephan Enter. Waarom raken deze woorden mij dan zó diep dat ik mij weer even het domste jongetje van de klas voel?

Onwetendheid

Dat de leraar mij indertijd voor dom uitmaakte en mij voor straf vijf A-viertjes vol liet schrijven met mijn voor- en achternaam, had meer te maken met onwetendheid dan met iets anders. Men was indertijd nog niet zo bekend met dyslexie.

Toch verwoordt schrijver Enter wat veel mensen nog steeds denken: mensen met dyslexie kunnen niet schrijven. Dat steekt, temeer daar ik al bijna twintig jaar laat zien dat mensen met dyslexie wel degelijk kunnen schrijven en lezen. Dat ze dit niet foutloos kunnen, is van ondergeschikt belang. Even heb ik overwogen de krant bij het oud papier te gooien en er verder geen aandacht aan te schenken. Ik heb immers niets tegen de heer Enter, en hij heeft niets tegen mij. Echter, doordat ik

Laten we mensen met dyslexie niet overschatten, maar zeker ook niet onderschatten

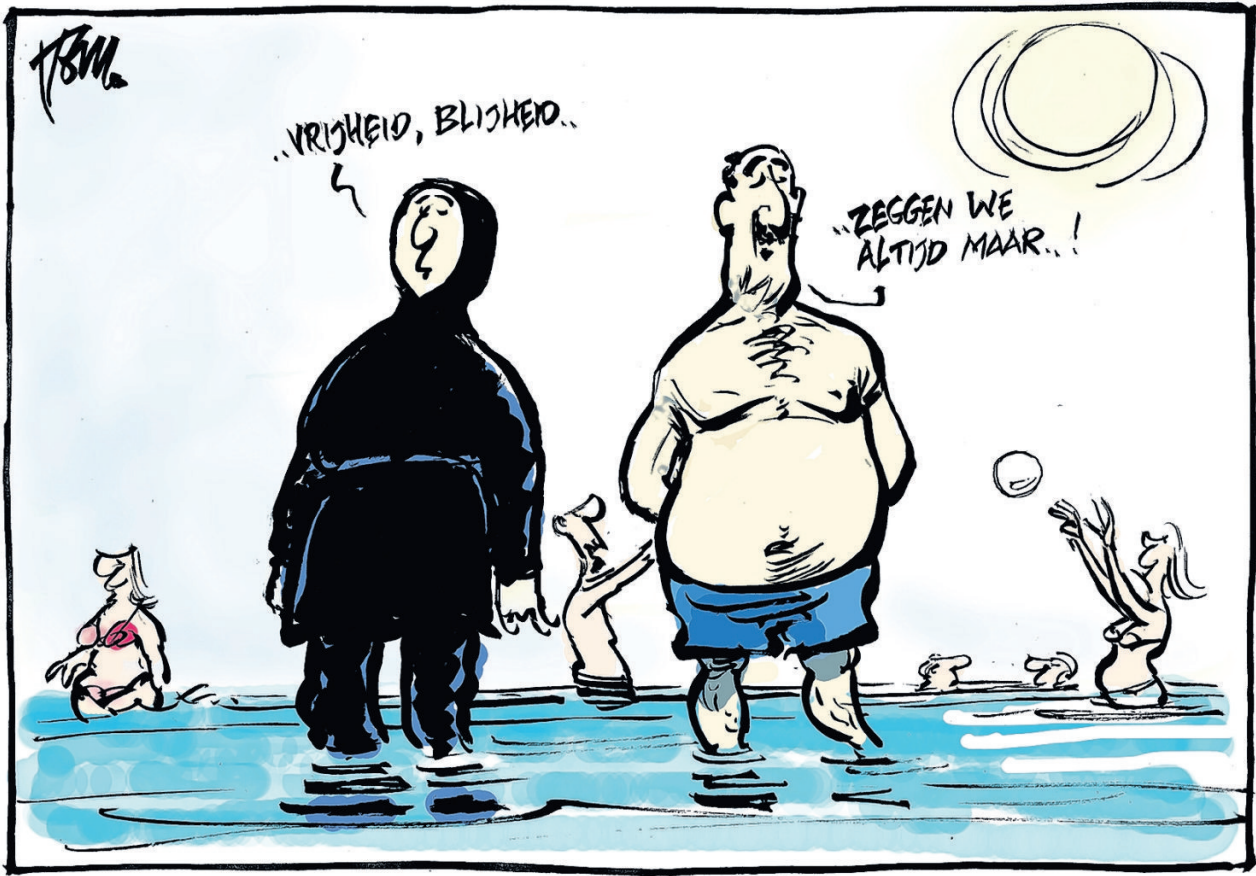
niet reageer blijft die onwetendheid in stand. Wellicht heeft u weleens gehoord van de schrijver Mark Twain? Hij schreef onder andere ‘De lotgevallen van Tom Sawyer’ en ‘De lotgevallen van Huckleberry Finn’. Of bent u toevallig net naar de bioscoop geweest om naar ‘De Grote Vriendelijk Reus’ te kijken of is ‘Sjakie en de chocoladefabriek’ misschien wel uw favoriete film? Beide verhalen zijn geschreven door Roald Dahl. Beide schrijvers hadden dyslexie. Net zoals Agatha Christie, die onder andere detectives schreef met in de

hoofdrol Hercule Poirot. Wie weet las u vroeger het sprookje van ‘Het lelijke jonge eendje’ van Hans Christian Andersen? Men denkt dat dit mooie verhaal voortkomt uit zijn persoonlijke ervaringen als kind. Ook hij las erg langzaam en ook hij maakte veel taalfouten. En gelukkig heeft de dyslexie Jacques Vriens er niet van weerhouden om naast het leraarschap prachtige kinderboeken te schrijven. En wat te denken van de spannende jeugdboeken van Helen Vreeswijk en ook Librisprijswinnaar Adriaan van Dis heeft dyslexie.

Taalfouten

Al deze schrijvers schreven en schrijven hun eigen werk. Vanzelfsprekend worden zij, net als iedere andere schrijver, bijgestaan door hun uitgever en de redacteur die het werk redigeert, niet meer en niet minder. Zoals mijn eerste uitgever het mooi verwoordde: “De meeste mensen kunnen niet schrijven, jij wel! En de mensen die niet kunnen schrijven zijn weer veel beter in het verbeteren van de taalfouten”. Dyslexie is en blijft een lastige beperking, met deze bijdrage wil ik enkel betogen dat we mensen met dyslexie niet mogen overschatten, maar zeker ook niet onderschatten. Sommigen zullen altijd afhankelijk zijn van hulp en hulpmiddelen, anderen weten zich op te werken tot grote hoogten, zoals ook de dyslectische Wubbo Ockels aantoonde.

TOM

‘Het lelijke jonge eendje’

**Voordracht van
Léon Biezeman**

Muzikale omlijsting
Het Serafino Strijktrio

Laaggeletterdheid is van alle tijden. Wist je bijvoorbeeld dat de beroemde sprookjesschrijver Hans Christian Andersen (1805-1875) pas rond zijn twintigste goed leerde schrijven? Hij ging als kind natuurlijk wel naar school, maar daar nam men het met het schrijfonderwijs niet zo nauw. Wat niet hielp was dat zijn vader al jong overleed, daardoor had hij weinig zin om op te letten op school. Zo rond zijn twintigste kwam hij onder de hoede van invloedrijke mensen die ervoor zorgden dat hij beter schrijfonderwijs kreeg. Hij bleef echter veel taalfouten maken en ook zijn lezen ging erg langzaam.

Ook was daar Ludwig van Beethoven (1770-1827), hij maakte ternauwernood zijn lagere school af. Vanaf zijn twaalfde stond zijn leren in het teken van de muziek, schrijven en lezen waren van ondergeschikt belang. Hij heeft nooit goed en foutloos leren schrijven en lezen.

Zo vanzelfsprekend als laaggeletterd vroeger was zo vanzelfsprekend zou het nu zo moeten zijn dat het niet meer voorkomt, maar weet je...

In Nederland is ruim 10% van de mensen laaggeletterd en 30% van alle kinderen loopt risico laaggeletterd te worden.

Om aandacht te vragen voor laaggeletterdheid schreef Léon Biezeman de (familie) voorstelling ‘Het lelijke jonge eendje’ waarbij de vertelling van Hans Christian Andersen wordt afgewisseld met verschillende fragmenten van composities van Ludwig van Beethoven, ten gehore gebracht door Het Serafino Strijktrio. Het geheel wordt opgeluisterd door illustraties van Antonina Kalinina.

Meer informatie: leon@verdraaid.nl